

UG.0007.70.2022

Uchwała Nr XXXVI/70/2022

**Rady Gminy Rozprza
z dnia 28 grudnia 2022 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2023 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz. 1005, poz. 1079 i poz. 1561) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447 i poz. 1700) uchwała się, co następuje:

- § 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku.

Przewodnicząca Rady Gminy
Agata Bartkowska
Agata Bartkowska

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025

---

1. Wstęp

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne wszystkim jej członkom, a w szczególności dziecku. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych, którzy mają kontakt z rodziną, oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych, oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną, oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby jej przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Dlatego też założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Gmina realizuje zadanie ustawowe polegające na wprowadzeniu **asystenta rodziny** do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną, niezależnie od zadań realizowanych w tej rodzinie przez pracowników socjalnych. Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami.

Rola asystenta rodziny polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez rodzinę.

Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga w rozwiązaniu problemów psychologicznych rodzinach objętych asystenturą (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną czy przedstawicielami instytucji pomocy społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych czy kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia.

Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka w pieczy zastępczej. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest bardziej skuteczną formą pomocy rodzinie, ale i też tańszą. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zasadniczą przesłanką w tworzeniu tego Programu jest przekonanie o niezastąpionej roli rodziny w rozwoju dziecka, wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczej, wzmacnianiu i wspieraniu jej prawidłowego funkcjonowania.

2. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Ponadto niniejszy Program jest rozwinięciem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozprza na lata 2021 – 2030, przyjętej Uchwałą Nr XX/51/2020 Rady Gminy Rozprza z dnia 29 grudnia 2020 r., wpisując się w cel główny strategii, tj.: „*Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia*” i cele szczegółowe: „*1. Pomoc osobom niepełnosprawnym. 2. Ograniczanie powstawania przyczyn ubóstwa i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej. 3. Pomoc osobom starszym. 4. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami, w szczególności bezrobociem. 5 Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym alkoholizmem i przemocą w rodzinie*”.

3. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Rozprza

Diagnoza oparta jest wyłącznie na danych statystycznych gromadzonych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rozprzy.

Tabela 1: Liczba ludności Gminy Rozprza w latach: 2019 – 2021.

Rok	Liczba ludności	W tym:	
		Kobiety	Mężczyźni
2019	12 211	6263	5948
2020	12 322	6289	6083
2021	12 177	6252	5925

O pomoc w tut. Ośrodku mogą ubiegać się osoby i rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach: 2019 – 2021 kształtowała się następująco:

Tabela 2: Rodziny objęte pomocą w latach: 2019 – 2021.

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej ogółem	Rodzaj dysfunkcji:	
		Bezrobocie	Inne
2019	155	47	149
2020	210	44	123
2021	213	40	142

Z powyższych danych wynika, że liczba osób korzystających z pomocy finansowej tut. Ośrodka systematycznie się zmniejsza, czego przyczyn należy upatrywać w Programie 500+, dzięki któremu rodziny wychowujące dzieci znalazły się w dużo lepszej sytuacji finansowej. Ponadto udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej systematycznie zmniejsza się, co może być oznaką malejącej liczby osób bezrobotnych w Gminie, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Warto szczegółowo przyjrzeć się najważniejszym powodom trudnej sytuacji życiowej klientów Ośrodka w celu lepszej identyfikacji problemów społecznych naszej Gminy.

Tabela 3: Powody trudnej sytuacji życiowej klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprzy w latach: 2019 – 2021.

Rodzaj dysfunkcji	2019		2020		2021	
	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby
Bezrobocie	47	92	44	109	40	98
Niepełnosprawność	88	163	81	151	79	148
Długotrwała choroba	26	41	20	36	26	40
Rodzina niepełna	20	48	15	42	21	58
Rodzina wielodzietna	9	16	5	29	6	12
Alkoholizm	6	14	2	2	10	12
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0

Z powyższego zestawienia wynika, że na przestrzeni ostatnich 3 lat nie zmieniają się główne powody korzystania z pomocy społecznej: tj.: niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych. Jednakże dominującym problemem społecznym naszej Gminy pozostaje niepełnosprawność, a nie bezrobocie, jak w latach poprzednich. Lepsza sytuacja na lokalnym rynku pracy, otwarcie rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związana z tym migracja zarobkowa spowodowały, że bezrobocie stało się być może problemem wyłącznie osób i rodzin wykluczonych społecznie, a nie obiektywną przesłanką pozostawania w trudnej sytuacji bytowej.

Duży stały wzrost liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałych chorób pozwalają zaobserwować zjawisko starzenia się społeczeństwa.

W wielu rodzinach, w których występuje zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, następuje trwały rozkład współżycia wewnątrz rodziny, faktyczne zerwanie więzi małżeńskich i rodzicielskich. W rodzinach tych zazwyczaj brak jest stałego dochodu, choć zauważyć należy wzrost dochodów tych rodzin po wprowadzeniu od dnia 1 kwietnia 2016 r. Programu 500+. Większość elementów procesu wychowawczego w tych rodzinach znacznie odbiega od poziomu tych, które stosuje się w rodzinach wydolnych wychowawczo. Są to rodziny o skumulowanych czynnikach patogenicznych. Konsekwencją dla dzieci wychowywanych w tych rodzinach jest dziedziczenie stanu położenia społecznego rodziny, powtarzanie drogi życiowej swoich rodziców, a w skrajnych przypadkach umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej.

Na przestrzeni lat 2019 – 2021 12 dzieci umieszczono w różnych formach pieczy zastępczej, z czego w roku 2019 – 8 dzieci, w roku 2020 – 0 dzieci, a w roku 2021 – 4 dzieci.

Głównymi powodami umieszczenia dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, a tym samym ograniczenia lub pozbawienia praw rodzicielskich, były m.in.:

- uzależnienia rodziców, w szczególności od alkoholu,
- brak właściwego sprawowania opieki nad dzieckiem / dziećmi,
- zrzeczenie się władzy rodzicielskiej,
- zgony rodziców biologicznych.

Pracownicy socjalni obserwują znaczny wzrost liczby kobiet uzależnionych od alkoholu.

Zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka i jego więzi z rodziną. Rodziny niewydolne wychowawczo odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub / i dzieci. Sytuacje te powodują konieczność powiadomienia sądu rodzinnego o złej sytuacji dziecka w tych rodzinach. Najczęstszymi przyczynami objęcia rodzin nadzorem kuratorskim są:

- niewydolność wychowawcza,
- nadużywanie alkoholu,
- niedojrzałość emocjonalna lub zaburzenia osobowości rodziców,
- brak odpowiedzialności rodziców za dzieci i przenoszenie jej na szkołę, organizacje społeczne oraz inne instytucje wspierające rodzinę,
- trudności finansowe wynikające z bezrobocia i braku wykształcenia,
- przemoc w rodzinie.

Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od alkoholu, przemoc w rodzinie, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról społecznych. Dysfunkcje te wyrażają się najczęściej niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym oraz szkolnym. U dzieci i młodzieży często pojawiają się zachowania buntownicze, agresywne, konfliktowe, łamanie panujących obyczajów, norm, wartości i przepisów prawa.

Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodziną na terenie Gminy Rozprza spełnia wymogi ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczące funkcjonowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ponadto realizowane są także działania profilaktyczne o charakterze zapobiegającym powstawaniu trudnych sytuacji życiowych.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie etapu analizy strategicznej. Technika analityczna SWOT polega posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy:

Mocne strony:

- Obowiązujące akty prawne, strategie i programy.
- Dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej.
- Współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, np.: Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Oferta wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego kierowana do rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe.
- Kształcenie kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności działania na rzecz dziecka i rodziny.
- Oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.
- Dobre zaplecze edukacyjne i sportowe.
- Ulgi w opłatach za przedszkola samorządowe dla rodzin wielodzietnych.
- Dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych rodzinom.
- Zabezpieczenie w budżecie Gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczę zastępczą.
- Wspieranie rodziny przez asystenta rodziny.

Słabe strony:

- Zjawisko marginalizacji społecznej, w szczególności dzieci i młodzieży, wynikająca z wielu problemów społecznych, m.in. trudnych warunków mieszkaniowych, uzależnień, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby i innych przyczyn.
- Niewystarczające zasoby mieszkaniowe dla rodzin ubiegających się o lokal komunalny.
- Ograniczona oferta ulg dla rodzin wielodzietnych.
- Słaba oferta spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w okresie wakacji.
- Niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej.
- Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystywania własnych zasobów i możliwości w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowych.
- Niewystarczająca świadomość i gotowość rodzin w zakresie organizacji grup wsparcia i samopomocowych.
- Mała świadomość i gotowość społeczności lokalnych w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
- Brak nawyków korzystania z poradnictwa rodzinnego.
- Niski poziom świadomego rodzicielstwa.
- Wyuczona bezradność i roszczeniowość.
- Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie.
- Niedostateczna wiedza mieszkańców na temat form wsparcia i instytucji działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
- Brak rodzin wspierających.
- Brak czasu na pogłębioną pracę socjalną w wyniku obciążenia pracowników socjalnych zadaniami wynikającymi z różnych przepisów.
- Brak sprawnego systemu informacji i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
- Słabe zaangażowanie się służby zdrowia i wymiaru sprawiedliwości w interdyscyplinarną pomoc rodzinie.

Szanse:

- Kształtowanie ogólnopolskiej polityki prorodzinnej.
- Wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych.
- Możliwości zawierania partnerstw i realizacja lokalnych inicjatyw.
- Możliwość pozyskania środków finansowych na realizację programów w ramach ogłaszanych konkursów.
- Rozwój wolontariatu.
- Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z rodzinami wspierającymi oraz asystentem rodziny.
- Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej na rzecz dziecka i rodziny.
- Aktywny udział rodzin dysfunkcyjnych w grupach wsparcia.
- Wzrost świadomości rodzicielskiej w zakresie świadomego rodzicielstwa, uzależnień, przemocy domowej.

Zagrożenia:

- Występowanie zjawiska osłabienia autorytetu i więzi międzypokoleniowych.
- Ubożenie społeczeństwa i osłabianie funkcji opiekuńczej rodziny.
- Syndrom „dziedziczenia biedy”.
- Rozszerzanie zjawisk patologicznych, np. przemoc, uzależnienia.
- Wzrost kosztów utrzymania rodziny.
- Wzrost liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej.
- Uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy.
- Przerzucanie odpowiedzialności za wychowywanie dziecka na inne instytucje.
- Brak świadomości na temat niebezpieczeństw grożących dziecku.
- Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka oraz formami spędzania przez nie wolnego czasu.
- Brak kształcenia dziecka adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia.
- Brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych w rodzinie.
- Brak spójnego systemu pomocy społecznej.
- Skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja.
- Cedowanie nowych zadań w zakresie pomocy rodzinie na samorządy gminne bez zapewnienia kosztów ich realizacji.
- Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz pomoc społeczną.
- Brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin.
- Niska skuteczność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych na realizację programów w zakresie wspierania rodziny.

Analiza SWOT została przeprowadzona przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprzy w miesiącu listopadzie 2022 r. Opiera się ona na wiedzy i doświadczeniu osób zajmujących się pomocą rodzinie.

Podsumowując powyższą analizę można stwierdzić, że dominują zarówno mocne, jak i słabe strony związane z pomocą dziecku i rodzinie, jednakże nie jest ona wolna od wielu zagrożeń. Jednak – korzystając z szans – można wiele zmienić na lepsze w zakresie pomocy rodzinie i dziecku.

Program wspierania rodziny opiera się na ścisłej współpracy i współdziałania służb z osobami i rodzinami, dla których został stworzony. Nie można jednak zapomnieć o tym, że przy braku współpracy czy niechęci do współpracy osób i rodzin w osiągnięciu celów Programu, osiągnięcie tych celów może być trudne, a nawet niemożliwe.

5. Cele Programu

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci.

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej wzmocnieniu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo – wychowawczej.
2. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomocy w przewyżczeniu sytuacji kryzysowych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Tabela 4: *Cel szczegółowy 1: Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej wzmocnieniu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo – wychowawczej.*

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik	Narzędzia ewaluacji	Termin realizacji zadania
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze	Liczba osób uczestniczących w programach	Analiza dokumentów	2023 – 2025
2.	Wspieranie rodziców w wychowywaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze (działania w ramach reintegracji społecznej)	Liczba dzieci	Analiza dokumentów	2023 – 2025
		Instytucje kultury	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach		
		Szkoły i przedszkola	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach		
		Organizacje pozarządowe	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach		
3.	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych i promocja modelu rodziny wielodzietnej	Gmina Rozprza	Liczba rodzaju ulg	Analiza dokumentów	2023 – 2025

Tabela 5: *Cel szczegółowy 2: Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomocy w przewyżczeniu sytuacji kryzysowych.*

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik	Narzędzia ewaluacji	Termin realizacji zadania
1.	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne) w wychowywaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym dożywiania, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych i stypendium szkolnego	Analiza dokumentów	2023 – 2025

2.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność)	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze	Liczba osób objętych pomocą specjalistyczną	Analiza dokumentów	2023 – 2025
		Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy	Liczba osób objętych pomocą specjalistyczną Liczba procedur „Niebieska Karta”		
		Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych postępowaniem		
3.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze	Liczba osób objętych pomocą asystenta rodziny Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej	Analiza dokumentów	2023 – 2025
4.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze	Liczba osób objętych monitoringiem	Analiza dokumentów	2023 – 2025
5.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin	Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy	Liczba procedur „Niebieska Karta”	Analiza dokumentów	2023 – 2025

Tabela 6: Cel szczegółowy 3: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik	Narzędzia ewaluacji	Termin realizacji zadania
1.	Współpraca z koordynatorem pieczy zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim	Liczba wspólnie sporządzonych planów pomocy rodzinie	Analiza dokumentów	2023 – 2025
2.	Udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim	Liczba spotkań zespołów	Analiza dokumentów	2023 – 2025
3.	Interdyscyplinarne działania uwzględniające przyczyny umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w tym pomoc socjalna, poradnictwo specjalistyczne	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze Instytucje działające na rzecz rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	Analiza dokumentów	2023 – 2025

6. Zasoby instytucjonalne

Cele i zadania Programu powinny realizować instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym, do których zadań należy praca z rodziną i dzieckiem oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Rozprza.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinie i dziecku na terenie Gminy Rozprza to w szczególności:

- Urząd Gminy w Rozprze,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozprze,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim,

- Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Trybunalskim,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rozprze,
- Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Rozprza,
- Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim,
- Komenda Miejska Policji w Piotrkowie Trybunalskim,
- Komisariat Policji w Gorzkowicach,
- Placówki oświatowe,
- Placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Organizacje pozarządowe,
- Placówki prowadzące działalność leczniczą.

7. Adresaci Programu

Adresatami Programu są dzieci oraz ich rodzice zamieszkujące na terenie Gminy Rozprza, w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, a także rodzice, którym została ograniczona władza rodzicielska.

8. Realizacja Programu

Koordinowanie, organizowanie i inicjowanie działań w ramach Programu należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprze. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za koordynację Programu jest Zastępca Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprze. Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb i inicjatyw. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów rodziny uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie Gminy Rozprza.

9. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym Programie są środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny (budżet gminy i powiatu), a także środki uzyskane z dotacji z budżetu państwa, dotacji unijnych oraz środki finansowe organizacji pozarządowych.

10. Zakładane efekty realizacji Programu

Dzięki współpracy instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie realizacji celów Programu zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie i dziecku:

- rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie,
- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska.

11. Monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość

Niniejszy Program stanowi dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z czym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na bieżącym gromadzeniu analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Zebrane w jego toku dane pozwolą na kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań oraz podjęcie działań korygujących. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania, zgodnie z przyjętymi celami. Informacje z realizacji Programu wraz ze wskazaniem potrzeb będą zawierane w kompleksowej informacji z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozprze za dany rok.

